

III

Pekka Ervastian esitelmä 3.8.1933 Ruusu-Ristin kahdeksansilla kesäkursseilla Jyväskylässä 1933

Nukkumisesta ja unennäöstä puhuessamme koetimme toisapäivänä ja eilen luoda itsellemme kuvan siitä, minkälainen itse nukkumisen eli uneen vaipumisen prosessi on, ja mitä sitten tapahtuu yön aikana niille ihmisen eri olemuspuolille, joita Paavali nimittää ruumiiksi, sieluksi ja hengeksi. Ruumis, joka makaa vuoteessa, se näkee jokseenkin yhtämittaa unta, niinkuin sanomme. Kaikenlaisia kuvia päivällisistä asioista kulkee ristiin rastiin aivoissa. Ihmisen henki taas, joka on kaikkialla läsnä, ja joka tavallaan ei ole missään paikallisesti katsoen, se ihmisen henki on aina kaiken yläpuolella. Se ei nuku, se ei valvo; mutta jos tahtoisimme nimittää hengen sisäistä elämää jollain tavalla, sanoisimme pikemmin, että se valvoo aina. Ihmisen sielu taas, joka ruumiin nukkuessa on sen ulkopuolella paikallisestikin, se joko nukkuu tai valvoo; ehkä sekä nukkuu että valvoo. Mutta pikemmin voimme sanoa, että ihmisen sielu valvoo. Se joko näkee unta taikka sitten se kokee jotain siinä toisessa maailmassa, jossa se on, jotakin, joka siinä maailmassa on realista, todellista, vaikkakaan se meidän fyysillisillä silmillämme katsottuna ei olisi sanottavasti mitään todellista.

Nyt meille jää vielä tarkastettavaksi, mitä herääminen on ja mitä se muisti on, jonka me kannamme mukanaamme herätesämme; mitä se merkitsee, että usein meidän unemme, unennäkömme, tuntuvat aivan epäloogillisilta ja sekavilta, jos kohta jokin kohta meidän unistamme on muistiimme voinut

jäädä vähän elävämpänä ja merkillisempänä, jotakuinkin loogillisena, niinkuin todella jotakin olisi voinut tapahtua. Sitten jää tarkasteltavaksemme se seikka myöskin, että herätessämme voimme muistaa aivan merkillisen unen, semmoisen joka tuntuu niin todelliselta, että me siihen uskomme. Ja sitten voi osoittautua perästäpäin päivällä tai myöhemmin, että se uni oli tosi. Taikka sitten voimme herätessämme muistaa sellaisen unen, joka ennustaa jotakin. Me emme pidä sitä ehkä heti minään ennustuksena – me saatamme uskoa siihen ehkä, – mutta jonkun ajan kuluttua se uni osoittautuukin todelliseksi uneksi. Myöskin voimme nähdä merkillisen unen, muistamme herätessämme jonkun oudon unen, joka puhuu jotakin meille, mutta joka on symbolinen, pukeutunut vertauskuvalliseen muotoon. Ei siis ole ollenkaan, kun semmoisia unia näemme, tuulesta temmattu tuo entisajan ihmisten usko uniin, kun esimerkiksi joku kertoi: minä näin viime yönä unta käärmeestä, ja se aina merkitsee minulle jotakin pahaa. Toinen saattoi sanoa: minä näin tänä yönä unta isosta valkoisesta käärmeestä, ja se merkitsee minulle hyvää. Ja kolmas kertoi: näin viime yönä unta, että kävelin elävien käärmeiden päällä, ja niistä ei yksikään sentään osannut pistää minua, ja se merkitsee aivan varmasti, että nyt minusta juorutaan ja puhutaan pahaa, mutta ne juorut eivät voi saada mitään pahaa aikaan. – Tuommoiset symboliset unet ovat verrattain tavallisia, ja sentähden meidän tekee mieli nyt kysyä: mitä oikeastaan tapahtuu herätessämme, ja mitä sitten ovat nuo tuommoiset unet, jotka jäävät meidän muistiimme?

Kun nyt tarkastamme noita kolmea olemuspuolta, niinkuin teimme eilen – ruumis nukkuu vuoteessa, sielu on omassa aurassaan tai liikkuu ja henki on kaikkialla, – niin voimme tehdä erään sangen merkittävän huomion, kun katselemme tuota sielua, joka joko siinä nukkuu taikka sitten liikkuu

ympärillä ja tekee omia havaintojaan ja kokemuksiaan tuossa niisanotussa astraalimaailmassa. Teemme sen huomion – ja me mainitsimme jo eilen ainakin siitä, – että on kuin joitakin valoisia säikeitä olemassa sielun ja nukkuvan ruumiin välillä, semmoisia, jotka yhdistävät sielun fyysilliseen ruumiiseen. Mutta teemme nyt sen havainnon, tarkemmin tutkittuamme tuota sielua ja nukkuvaa ruumista, että nukkuvasta ruumiista, sen aivoista, lähtee aivan erikoisia säikeitä tuohon sieluun. Ne ovat siinä suhteessa erikoisia, että ne tuntuvat erittäin hienoilta ja loistavilta. Ja ne ovat nähtävästi semmoisia, että niiden avulla on olemassa personallinen minä-tietoisuus tuossa sielussamme, personallinen minä-tietoisuus, joka päivällä toimii juuri aivojen kautta. Se personallinen minä-tietoisuus kyllä häipyä nukkuaessa; se ei jää jäljelle aivoihin tässä fyysisessä ruumiissa, mutta se ei siirry myöskään ehjänä tuohon sieluun. Tämä on sängen merkillinen huomio, sillä jos tämä päivätajuinen minä-tajunta siirtyisi aivan ehjänä ja semmoiseen tuohon astraalis-mentaaliseen sielu-auraan ja ruumiin kuvaan, joka siellä on, niin silloin luonnollisesti tämä sielu olisi aivan itsetietoinen, itsetietoinen omasta minästään samalla tavalla kuin on ihmisen personallinen päivätaajunta. Ja nyt me huomaamme, ja jokainen sen tietää omasta kokemuksestaan, että tämä minä-tajunta, mikä on olemassa tuossa sielussa, ei ole täysin sama kuin fyysisessä ruumiissa ilmenevä päivätaajunta – yhtä ehjä, yhtä itsetietoinen. Ajatelkaamme vain sitä yhtä tosiseikkaa, että kun ihminen on tässä fyysisessä ruumiissa ja päivällä hereillä, hän hillitsee itsensä jollain tavalla, on oman itsensä herra. Jos hänessä herää jokin halu, esimerkiksi voimakas jano tai nälkä, hän aivan järkevästi sanoo itselleen: saat odottaa vielä . . . tässä ei ole mitään lähdeä, eikä mitään, mistä saisit juoda; saat odottaa, kunnes olemme kävelleet semmoiseen paikkaan, josta saamme jotakin juotavaa. Ja hän

voi ehkä sanoa ruumiilleen: nyt on kello vasta kaksi; ei ole vielä ruoka-aika, joten saat odottaa muutamia tunteja vielä, saadaksesi ruokaa, jonka rouvasi sinulle valmistaa. — Ja vaikka tämä häntä harmittaisi, hän hillitsee itsensä ja tyytyy odottamaan. Samalla tavalla, jos oli mitä haluja tahansa ihmisen päivätajuisessa olennessa, hän voi siirtää niitä syrjään ja hillitä niitä. Ja tämä riippuu siitä, että hän on itsetietoinen noissa fyysillisissä aivoissaan. Hän tekee sen, mitä tahtoo. On kyllä ihmisiä, jotka eivät voi hillitä itseään, eivätkä pidä sitä tarpeellisenakaan. Jos heillä on esimerkiksi nälkä, he juoksevat lähimpään ravintolaan ja syövät pihvin. Useimpien ihmisten täytyy kuitenkin hillitä itsensä. Köyhä ihminen ajattelee, että hänen kukkaronsa on liian laiha. — Ihminen voi helposti tuon tehdä tässä fyysisessä päivätajuunnessa ollessaan, mutta kun hänen personallinen päivätajuunsa on siirtynyt tuohon sieluun, mutta ei kokonaan osaa ottaa mukaansa itseään, hänen minänsä ei olisi aivan itsetietoinen. Hän on kyllä tajunnassaan personallisesti; hän tietää kuka hän on ja tuntee itsensä, mutta ei ole itsensä herra samalla tavalla kuin fyysisessä päivätajuunnessaan. — Puhun nyt aivan tavallisesta, jokapäiväisestä ihmisestä. Tavallinen ihminen on joutunut outoon tilaan, kun hän nukkuessaan on siirtynyt ulkopuolelle ruumistaan. Hän on silloin riippuvainen omasta väristään, minkälaiseen yhteyteen hän joutuu maailman kanssa, jossa hän nyt on. Ja nyt hän ei ole siinä maailmassa vapaa, itsensä herra, vaan jos hän on esimerkiksi ihminen, joka antaa perää ja antaa ohjokset jollekulle intohimolleen, niin hän tuossa nukkuessaan joutuu sen värin valtaan, ainakin ensin, jossa on hänen voimakkain intohimonsa ja sen astraalisen maailman kanssa. Ja silloin tulee hänen tajuntaansa kaikenlaisia todellisuuksia tuosta astraalimaailmasta. Sillä vaikka se on näkymätön maailma ja semmoinen maailma, joka tuntuu olevan ilman aineellista konsistens-

sia, hänelle tulee kaikenlaisia houkuttelevia kuvia, ja hän on kuin avuton lapsi niiden käsissä. Jokainen ihminen tietää, että hän voi unimaailmassa olla huonompi kuin tässä päivätajunnassaan. Hän voi luulla, että hän on jo voittanut jonkun himon itsessään. Hän ei päivätajunnassaan heitä syrjäkatsettakaan siihen himoon, mutta unimaailmassa nousee hänen mieleensä mitä inhoittavimpia unia. Ja silloin yöllä, kun kuvia nousee hänen mieleensä, hän ei osaa reagoida kuin päivällä, vaan hän on kuin niiden orja ja vaipuu niiden kuvien helmaan – suureksi surukseen, jos hän päivällä muistaa niitä asioita. Tuo kaikki on luonnollista sentähden, että ihminen ei osaa siirtää itsetietoisuuttaan täydellisenä siihen astraaliseen auraansa, siihen astraaliruumiiseensa. Tämä on sangen intressantti huomio, sillä kun nyt sitten katselemme, millä tavalla ihmisen herääminen tapahtuu, näemme kuinka nämä asiat, juuri tämä tosiseikka selittää suuressa määrin meidän unielämäämme.

Kun puhumme heräämisestä, meidän ei tarvitse puhua hengestä, joka aina on mukana joka paikassa ja aina läsnä – iankaikkinen henki, – vaan huomiomme kiintyy siihen, millä tavalla tämä tapahtuu, tuo sielun ja ruumiin yhtyminen. Ja silloin se tapahtuu luonnollisesti siten, että astraalinen olemuspuoli, tämä meidän sielumme, lähestyy ruumista ja joutuu siihen yht'äkkiä. Nythän se on kokenut – niinkuin eilen koetimme kuvata – yhtä ja toista yön aikana. Sielu, astraalinen tietoisuus, ihmisen persoonallisuus, niinkuin hän nyt osaa olla itsetietoinen astraalinen olemus, on kokenut joko tuommoisia alhaisia asioita taikka sitten se on useinkin voinut kokea ylevämpiä ja kauniita asioita. – Meillä oli eilen kolme tyypillistä esimerkkiä. Jos on kysymys siveellisestä ihmisestä, on hän voinut tavata erilaisia tuttujaan, omaisiaan ja vainajiaan henkimaailmassa, ja nähdä erilaisia asioita. Myöskin hän on voinut saada inspirationin korkeudesta – siis hänen omasta

hengestään. Ja tämä tapahtuu erikoisesti silloin, jos ihminen on semmoinen opetuslapsi – jota koetimme kuvata eilen, – joka on antautunut itsekasvatukseen. Hänellä on silloin aivan kuin katse kääntyneenä tuohon Taivaalliseen Isään, siihen henkeen, ja sieltä päin tulee kaikkia hyviä inspirationeja. Nyt kun ihminen herää, hänen sielunsa lähenee tätä fyysillistä ruumista, sitten on semmoinen pieni välitila ja sitten ihminen herää tajuihinsa. Silloin tapahtuu sangen merkillinen seikka, sillä kun ihminen laskeutuu tähän fyysilliseen ruumiiseensa, jossa oli eetteriruumis, näkymätön puoli, joka oli mukana vuoteessa, niin hänen astraalinen olemuksensa uppoutuu tuohon hänen eetteriruumiiseensa ensin ja sitten herää tässä fyysillisessä, tavallisessa päivätajunnassa. Nyt on tuo eetteriruumis koko ajan nähnyt unta siinä mielessä, että sen aivoissa on kulkenut kaikenmoisia muistikuvia päiväelämästä ja sen kokemuksista, ja kun ihmisen personallinen tajunta, se astraalinen olemuspuoli nyt vaipuu tuohon eetteris-fyysilliseen olemuspuoleen, niin mitä muistoja ja kokemuksia ihmisellä on tuosta astraalisesta tilasta, ne sekaantuvat heti noihin eetterisiin uniin, ja kun ihminen herää, hän ihmettelee, että hänen unensa olivat sitten vasta sekavia: mitähän minä oikeastaan olen nähnyt . . . Nyt muistan, että olin tapaavinani sen vainajan, vanhan ystäväni ja näin unta hänestä ja me keskustelimme siitä ja siitä asiasta, mutta sitten yht'äkkiä minä jouduin ihan toiseen seuraan ja siellä puhuttiin ihan toisista asioista, turhanpäiväisistä asioista ja kaikenlaisista, ja minulla oli mielenkiintoinen keskustelu ystäväni kanssa . . . mutta miten se sekaantui. – Tämä on yksinkertainen esimerkki, mutta se on sitä, että ihminen astraalimaailmassa oli tavannut jonkun ystävänsä, vainajan, ja kun hän yhtyi herätessään tuohon eetteriruumiiseensa ja sitten fyysilliseen ruumiiseensa, niin eetteriruumiin kaikki unennäöt asettuivat kuin tuon toisen ympärille, että hän nyt ei osannut

eroittaa, mikä oli mitäkin, vaan hän ajattelee tuolla tavalla: enhän minä nyt nähnyt ketään. Se oli vain hassua unta, että olin tapaavinani ystäväni; kuinka se nyt tuolla tavalla kävi . . . – Semmoista tapahtuu unissa; kaikki sekaantuu. Tämä on hyvin yksinkertainen esimerkki unennäön rakenteesta. Meidän pitäisi aina osata analysoida, mitkä unet herätessämme ovat johtuneet aivan unennäöstä ja taas mitä me mahdollisesti olemme nähneet oikein sielullisina olentoina ollessamme ulkopuolella ruumistamme. Jos me yritämme tällä tavalla herätessämme oikein eritellä unennäköjämme, ovatko ne todellisia kokemuksia vai ovatko kaikki olleet vain harhakuvia, niin vähitellen opimme eroittamaan ja tulee helpommaksi tietää, mitä todella saamme kokea ulkopuolella ruumistamme. Tietysti tämmöiseen ei tavallinen ihminen viitsi ryhtyä. Ei hän rupea sillä tavalla uniaan analysoimaan, eikä kiinnitä edes huomiotaan niihin. Mutta huomatkamme: jos ihminen tulee tuommoiseksi opetuslapseksi, jos hänestä tulee semmoinen persoonallisuus, että hän ollessaan ulkopuolella ruumiistaan todella liikkuu toisessa maailmassa ja tapaa vaikka suuria opettajia ja kuuntelee heidän opetuksiaan ja kokee merkillisiä asioita, niin hänelle ei ole mitään outoa ruveta oikein analysoimaan unennäköään ja toiseksi ruveta miettimään, millä tavalla hän voisi päästä semmoiseen kohtaan, että muistaisi selvästi, mitä on kokenut siellä ruumiin ulkopuolella. Silloin hän saa kuulla opettajaltaan: sinun täytyy niin puhdistaa fyysillistä ruumistasi ja sen tajuntaa, että se ei näe mitään unta. On turha vaiva antaa ruumiin nukkuessa nähdä unta. Sen pitäisi saada olla rauhassa, mutta me ihmiset pakoitamme sen näkemään unta, ja se on turhaa touhua meidän puoleltamme. Emme ymmärrä elämää ja vaivaamme ruumistamme noilla unennäöillä. Oikeastaan pitäisi olla niin, että siirryttyämme pois ruumiistamme, ruumis todella jäisi rauhaan. Ei sitä pitäisi

minkään häiritä. – Tämän ymmärtää opetuslapsi. Kun hänelle sanotaan: puhdista ruumiisi, puhdista aivosi, puhdista sydämesi, hän sen ymmärtää eikä ota pahakseen, että hän saa juuri semmoisen tehtävän, jota nimitetään ajatusten hillitsemiseksi. Hän saa oppia puhdistamaan omaa mielikuvituselämäänsä, omia tunteitaan. – Puhdista sydämesi, puhdista mielesi. Tee ruumiillinen tajuntasi tyhjäksi. Älä vaivaa näkyväistä ruumistasi kaikenlaisilla turhilla hermotoiminnoilla. Puhdista ruumiisi niin, että hermosi ovat levossa. – Ja silloin on aina tuommoisen opetuslapsen kokemus ja huomio se, – se voi olla kahdenlaatuinen, ja se on usein niin että joko toinen on ensin ja toinen sitten, tai toinen ensin ja toinen sitten, – että hän nukkuu merkillisen rauhallisesti ja kun hän herää aamulla, hän ei ole nähnyt mitään unta. Ei kerrassaan mitään unta. Hän ei tiedä mistään unesta. Hän herää virkistyneenä. Ja itse asiassa tiedemiehet, lääkärit, fysiologit ja psykologit ovat olleet yhtä mieltä siitä, että jos ihminen nukkuu oikein hyvin, hän ei näe mitään unia. – Hän on kuitenkin joko tässä elämässä puhdistanut mielensä tai ottanut mukaansa tuollaisen puhtaan olon edellisestä elämästä. – Joka tapauksessa hän nukkuu näkemättä unta, on virkistynyt aamulla, eikä hänellä ole mitään muistoa mistään. Ja kun ihminen on tuolla kohtaa – jos hän muuten on esimerkiksi opetuslapseksi tulija, – hän voi ihmetellä: mikähän minä oikeastaan olen. Olen kai hirmuisen kehittymätön, karkea olento, salatieteilijäksi kelpaamaton, koska minulla ei ole mitään yliaistillisia kokemuksia. En näe mitään unia edes. Toiset ihmiset näkevät niitä, mutta minä en näe mitään. Minulla ei ole kokemuksellista käsitystäkään näkymättömästä maailmasta. Mahdan olla hirmuisen karkea olento. Jos ei sattumalta olisikin kaikki vain mielikuvitusta toisten puolelta . . . Mutta ei sentään. Näkevähän ihmiset paljon unia. Kaikki kai riippuu siitä, että minä olen kehittymätön olento. – Hän

ajattelee sillä tavoin verrattain nöyrästi. Hän häpeää, jos hän ajattelee, että joku korkeampi olento tulisi huoneeseen, missä hän on. Hän tahtoi peittää oman tyhmyytensä, ettei se näkisi sitä. – Ja toinen puoli tässä itsekasvatuksessa on se, että pyrkijän, itsensäkasvattajan unet käyvät erinomaisen vilkkaiksi ja todellisiksi. Hän ei näe mitään pötyunia. Päinvastoin hän on nyt tavattoman kiinnostunut niistä. Hän on joko tavannut joitakin ystäviä, opettajia, tai mahdollisesti saanut opetuksia. Ja ne opetukset voivat tulla hänelle symbolisessa muodossa, symbolisella kielellä. Mutta kun hän miettii sitä, hän voi päästä selville ja aavistaa, mitä ne symbolit merkitsevät. Ja silloin hän hyvin ymmärtää, että ihmiset, jotka eivät aina näe niin selviä unia, voivat joskus nähdä symbolisia unia, jotka merkitsevät jotain. Mutta hän tekee sen havainnon myöskin, että vertauskuvakieli ei ole aivan yleinen kieli, jota kaikki voivat ymmärtää ja samalla tavalla; jota oppisi noin vain lukemalla unikirjoja – että hevosen näkeminen esimerkiksi merkitsee sitä . . . tulipalo sitä . . . j.n.e. Mutta hän huomaa silloin, että kyllä hänkin näki unta tulipalosta, vaan se ei näyttänyt sitä, mitä on unikirjassa – hän aavistaa sen olevan ihan toista kuin unikirjassa. Jos se todella on vertauskuvallista unta, hän pian tekee sen havainnon, että eri ihmiset näkevät erilaisia vertauskuvallisia unia. Toisin sanoen vertauskuvat merkitsevät eri asioita eri ihmisille. On aivan kuin jokaisella ihmisellä olisi oma vertauskuvakielensä. Toisille asiat merkitsevät toista kuin toisille. Mutta kyllä hän myöskin tekee sen havainnon, että voi olla joitakuuta asioita, jotka ovat niin yleispäteviä, että ne merkitsevät samaa jokaiselle. Ja silloin hän ymmärtää, mistä ovat johtuneet unikirjat ja unienselitykset. Ne ovat johtuneet vanhoilta ajoilta. Ne unikirjat ovat tavallisesti juutalais-persialais-babylonialais-kaldealais . . . Ja me tiedämme, että juuri noina vanhoina aikoina, vanhoissa

kulttuureissa tutkittiin paljon unennäköä ja löydettiin siinä joitakuita yleispäteviä unia, jotka aina symbolisoivat, merkitsevät, samaa. Me ymmärrämme ilman muuta, että ne olivat harvoja. Ja jos luemme todella vanhoja selityksiä unista, ei niissä ole selitetty montaa unta. Ei niissä ole selitetty esimerkiksi, mitä automobiili merkitsee tai pyssyllä ampuminen. Niissä on selitetty hyvin harvoja asioita. Meidän kreikkalaiset ja kaldealaiset unikirjamme ovat ihastuttavia kaikenlaisine päähänpistoineen, että niiden kirjain merkitys on kyllä sangen mitätön. Sitävastoin, jos joku suuri psykologi meidän aikamme voisi tutkia nykyajan ihmisen elämää, silloin luultavasti voitaisiin saada semmoinen avain muutamista unista, jotka merkitsisivät samaa sitten kaikille ihmisille. Mutta ei niitä olisi paljon. Sitten on otettava huomioon myöskin, että meidän nykyaikaisten ihmisten unennäkö poikkeaisi suuresti vanhojen kreikkalaisten unennäköstä. Me elämme toisessa kulttuurissa ja ihmiset ovat jossain suhteessa toisenlaisia. Heidän ajatuselämänsä on toisenlaista. Sentähden olisi aivan välttämätöntä, että joku viisas psykologi meidän aikamme tekisi muistiinpanoja tuhansien ihmisten unista ja niiden merkityksestä. Hän ei saisi vain oman tajuntansa nojalla kirjoittaa semmoista kirjaa, vaan hänen tulisi tutkia tuhansien ihmisten symbolisia unennäköjä. Suuri työ siis sen edessä, joka tahtois kirjoittaa nykyaikaisen unikirjan. Semmoinen pitäisi laatia, ja jos ei yhden ihmisen ikä riittäisi, niin voisivathan monet tieteelliset tutkijat tehdä sen yhdessä. Se olisi erinomainen kulttuurityö meidän aikamme. Monet sadat professorit tutkivat paljon vähäpätöisempiä asioita kuin näitä uniasioita. Ja onhan meidän aikamme jo käännetty huomio tähän asiaan. En ainakaan tiedä, että kenenkään mieleen olisi juolahtanut sommitella uudenaikaista unikirjaa.

Kun nyt huomaamme, että ihminen herätessään muistaa kaikkia tällaisia unia, niin kysymme: mistä sitten tällaiset kaukonäköiset, telepaattiset ja profetalliset unet ovat saaneet alkunsa, ja mistä symboliset unet ovat saaneet alkunsa? Me viittasimme siihen, että symboliset unet ovat saaneet alkunsa siitä, että tuohon sieluun tulee joku opetus tuosta hengestä ja sielu pukee sen johonkin muotoon heti. Sillä semmoinen kyky on minuudellamme. Se on suuri draamatikko. Sen voi kokeellisestikin havaita. Katsokaamme nyt esimerkiksi ihmisten tajuntaelämää sanomattoman pitkiä aikoja sitten. Millä tavalla itse asiassa ihmisten sieluelämä alkoi kehittyä. Kuinka olemme päässeet siihen kohtaan kuin olemme, että meillä on selviä ajatuskuvia asioista, että kaikki katselemme esimerkiksi tuota pylvästä tuossa ja kaikki näemme sen samanlaisena. Olemmeko me heti tipahtaneet semmoiseen ruumiiseen kuin tämä on. Ei ollenkaan. Menkäämme nytkin vaan yöllä pimeässä metsään, ja aivan kuinka kokenut metsäsäkävijä olette, siitä riippuu miten ymmärrätte kaikkia niitä näkyjä ja ääniä, mitä metsässä on. Sillä jos minä menen metsään, minä näen, että kukahan on tuossa puun takana piilossa . . . onkohan se suuri eläin tai ehkä ryöväri. Ja kuuluu eri ääniä, merkillisiä . . . kuin olisi jossain kokouksessa; kaikenlaisia ääniä kuuluu. Tuo heti häviää, jos tulee päivä. Kaikki ihmiset voivat nähdä lapsena pimeässä esimerkiksi kaikenmoisia kummituksia ja haamuja, mutta ei päivällä. Ja me sanomme, että se on mielikuviutus, joka lohtii, ja se on juuri sielumme perusominaisuus. Järki on kehittynyt myöhemmin. Primitiiviset ihmiset eivät vielä olleet sillä kannalla kuin me olemme nyt. Kun he alkoivat tulla tietoisiksi omien aistimien välityksellä, ensin heillä ei ollut fyysisiä silmiä. Heillä oli toinen näkevä aisti kyllä, mutta se oli semmoinen dramatisoiva aisti, että he näkivät värejä ja tiesivät siitä, oliko se vihollinen

vai ystävällinen olento, joka heitä lähestyi; ja heidän mielikuvi-
tuksensa loihti jotain kuvan vaarasta, joka lähestyi. Ja kun
fyysilliset silmät ensin kehittyivät, kaikki oli vain hämärää.
Sehän on vuosimiljoonien tulosta, että näemme kaikki yhtäpi-
tävästi. Me olemme saaneet syntyä jälleen ja syntyä jälleen,
ennenkuin olemme tulleet semmoiseen kohtaan, että näemme
näillä fyysillisillä silmillä yhtäpitävästi, ja että osaamme
arvostella asioita, että kaikki ymmärtävät niitä. Me olemme
värisokeita, jos nimitämme noita tiilejä vihertäviksi, mutta jos
joku tulee ja sanoo, että ne ovat sammaleen värisiä, sanomme,
että se on värisokea. Minulla oli hyvä ystävä, joka oli vä-
risokea. Hän oli sitten kyllä painanut mieleensä, mitkä asiat
olivat punaisia ja mitkä vihreitä, eikä hän sitten enää plaskan-
nut itseään. — Mutta koko järkemme kehitys, joka on tehnyt
mahdolliseksi tehdä oikeita mielteitä, ajatuskuvia, se on pitkän
kehityksen tulos. Sitä ominaisuutta meillä ei ole astraaliruu-
miissa vielä. Sentähden me olemme näin lapsen tapaisia,
avuttomia, unia nähdessämme. Mehän voimme nähdä merkil-
lisiä unia. Sitten me itse muodostamme unia. Kun ihminen
esimerkiksi makaa pitkällään, eikä ole oikein hereillä toisessa
maailmassa, hän voi soittaa unimaailmassa toisille ihmisille ja
juttelee niiden kanssa. Se on kaikki hänen omaa mielikuvi-
taan. Se on kehittyneempää, jos hän todella kävelee sitten ja
tapaa ihmisiä tuossa näkymättömässä maailmassa. Hän on
kehittyneempi silloin jo. Mutta kun ihminen ei ole vielä
itsetietoinen, sillä tavalla itsensä herra kuin on päivätajunnas-
saan, niin on hän sielunsa oman dramatisoivan kyvyn orja.
Sentähden jos me tulemme ruumiiseemme, heräämme, siinä
heräämisen hetkellä voi tapahtua jotain, ja se tajunta, joka on
vielä toisessa maailmassa, on niin ajasta ja paikasta riippuvai-
nen — sillä aika käsite on toinen tuossa näkymättömässä
maailmassa — että jos jotain tapahtuu ruumiillemme juuri

heräämishetkellä, voimme kuvata pitkän kuvasarjan. – Muistattehan kaikki tuon klassillisen esimerkin, jonka ranskalainen Maury kertoo. Hän nukkui ja näki unta: hänet otetaan kiinni, vangitaan ja viedään vankilaan. Hänet tuomitaan mestattavaksi ja viedään giljotiinille. Sitten putoaa giljotiinin veitsi alas, ja hänen päänsä putoaa koriin . . . Ja siitä johtui tuo koko hänen unensa, että sängyn laidasta on tuo pyöreä puu pudonnut alas hänen niskalleen. Kuta kehittyneempi ihminen on ajatuselämässään, sitä vilkkaampi on hänen dramatisoiva kykynsä. Unielämä on niin tärkeä, ja sentähden on tärkeätä ihmiselle, joka tahtoo perehtyä noihin uniasioihin, että hän tulee opetuslapsiksi, joka siveellisesti kasvattaa itseään ja oppii hillitsemään ajatuksiaan. Silloin voi tapahtua niin, että hän herää ja samalla tietää, että puu sängyn laidasta putosi hänen niskalleen. Hän tietää realisesti, mitä tapahtuu. – Toinen koe on se, että nukkuvan ihmisen – joka on lähellä heräämistä – nenän alle pistetään hajuvesipullo. Hienoa hajua menee hänen nenäänsä. Samalla hänet herätetään, ja hän on pahoillaan: miksi te herätitte minut? Minä olin Reinin rannalla lähellä Kölniä kävelemässä; siellä oli ruusuja, ja minä nautin kovasti niiden tuoksusta. – Toiset nauroivat ja sanoivat: tässä on Kölnin puutarha. Se on klassillinen esimerkki meidän unennäöstämme.

Mutta voimme nähdä myöskin telepaattisia unia. Me olemme toisessa tilassa ollessamme todella nähneet, että se tai se ystävä on kirjoittanut kirjeen meille. Me näemme sen kirjeen ja kun heräämme, muistamme juuri tuon, että näin unta, että saan kirjeen siltä ystävältä. Ja sitten samana päivänä se kirje voi tulla. Tämä on niin tavallinen uni, joka koskee mitä asiaa tahansa; ne ovat telepaattisia unia.

Myöskin profetallisia unia on paljon. Herätessämme muistamme nähneemme semmoista unta, olimme semmoisessa

tilanteessa, ostin itselleni pianon, ja se oli niin todellista, että rupesin sillä soittamaan ja nautin siitä. Se on ikävää, että se oli vain unta. Millä rahalla minä ostaisin itselleni pianon. Mutta annapa olla. Vähän ajan perästä hyvä ystäväni antaa minulle rahoja ja sanoo: osta piano, ja minä ostan. – Meillä oli profetallinen uni. Tämä oli keksitty uni. Voisi kertoa kokemuksesta monenlaisia profetallisia unia, mutta jokainen teistä on nähnyt semmoisia unia. Se on tapahtunut sielussamme korkeammalla tasolla etukäteen, mitä tulee, tai on siinä asiassa saanut inspirationin omalta Taivaalliselta Isältään, hengeltään, joka on näyttänyt: noin tulee tapahtumaan. Ja ihminen muistaa sen herätessään.

Kuta enemmän ihminen esimerkiksi opetuslapsena oppii puhdistamaan fyysillistä ja eetteriruumistaan, ettei sen tarvitse nähdä unia yön aikana, sitä enemmän hän myöskin valmistautuu sielussaan, ja tulee lopulta semmoinen kohta, että hän alkaa muistaa, mitä hän todella on kokenut. Ja se tapahtuu sillä tavalla, ettei se muisti tule aivan yhtämittäiseksi, vaan että joskus ihminen muistaa, että nyt näin semmoisen tai semmoisen unen – oli se symbolinen, telepaattinen tai profetallinen. Jotakin semmoista hän muistaa hyvin elävästi elämässään, ja se kyky kehittyä enemmän ja enemmän, ja aina aamulla herätessään hän tietää, että hän on elänyt aivan toista elämää yön aikana. Hän on nähnyt ja kokenut paljon toisessa maailmassa. Ei sen tarvitse olla aivan lopullista, että tällaista tapahtuu ihmiselle. Sitten asiat voivat muuttua taas, mutta se on toinen asia. Taas silloin ihminen tulee aivan vakuutetuksi siitä, että hän yön aikana elää toisessa maailmassa toista elämää.

Emme tänään ehtineet puhua unesta ja kuolemasta, mutta huomenna tahdon tähän unielämään viitaten puhua kuolemasta ja näyttää, millä tavalla itse asiassa näemme, mikä selvä yhteys

on olemassa unen ja kuoleman välillä, kuinka vanhoissa kulttuureissa sanottiin, että uni on kuoleman nuorempi veli.

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Uni ja kuolema*, 1944.